

MÒDUL TEÒRIC IV: L'AVAUACIÓ DEL PS i CP

Tema 7: Instruments d'Avaluació del Pensament Moral i la Conducta Prosocial.

Bibliografia

- Martí Vilar, M. i Palma, J. (2010). La medición psicológica del Pensamiento Moral. En M. Martí Vilar, *Razonamiento Moral y la Prosocialidad. Fundamentos*. (pp. 169-195). Madrid: CCS.
- Martí Vilar, M. i Lorente, S. (2010). Instrumentos para medir la conducta prosocial y la empatía. En M. Martí Vilar, *Razonamiento Moral y la Prosocialidad. Fundamentos*. (pp. 197-216) Madrid: CCS.
- Pérez, E.; Samper, P. i Martí, M. (1996). Cuestionarios de contenido moral en la Psicología anterior a la I Guerra Mundial. *Revista de Historia de la Psicología*, 17, 1-2, 135-164.

<http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=68555>

- **7.1. La mesura psicològica del Pensament Moral**
- **7.2- Instruments per a mesurar la Conducta Prosocial i l'empatia**

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.1. La Mesura psicològica del Pensament Moral
7.1.1. Desenvolupament històric de la mesura moral

- Qüestionaris de contingut moral abans de la IGM
- Des de la IGM fins a 1930.
- L'etapa des de 1930 fins a 1960.
- La medició des de 1960 fins a 1990

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.1. La Mesura psicològica del Pensament Moral
7.1.1.1. Qüestionaris de contingut moral abans de la IGM

- Els Continguts morals segons F. Osborne (1984)
- L'aportació de F.C. Sharp (1898)
- L'investigació de J. R. Street (1897/98)
- Variables psicològiques segons L.W. Kline (1903)
- Les investigacions de E. Meumann (1910/1914)

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP

7.1. La Mesura psicològica del Pensament Moral

- Des de la IGM fins a 1930.
- L'etapa des de 1930 fins a 1960.
- La medició des de 1960 fins a 1990

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.1. La Mesura psicològica del Pensament Moral
7.1.2. L'Entrevista Semiestructurada

- Aportacions de Kohlberg
- Disseny de l'entrevista
- La forma de presentació

- Administració de l'entrevista
- Mètode d'assignar els subjectes als estadis segons Kohlberg:
  - **Nivell preconvencional: estadis 1 i 2**
  - **Nivell convencional: estadis 3 i 4**
  - **Nivell posconvencional: estadis 5 i 6**

- Estructura del DIT
  - Assignar al subjecte en un dels tres estadis de Kohlberg.
  - Altres 4 puntuacions.
- Administració: col·lectiva o individual

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.1. La Mesura psicològica del Pensament Moral
7.1.3. El qüestionari de problemes sociomorals (DIT)

- Propietats psicomètriques del DIT
  - Fiabilitat i Validesa
- Judici Moral i Autoconcepte Moral/Ètic.
- Judici Moral i Valors Humans dels subjectes.

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.1. La Mesura psicològica del Pensament Moral
7.1.4. Prosocial Reasoning Objective Measure (PROM)

- Eisenberg, Carlo i Knight (1992).
- PROM i PROM-R
- Estructura
  - 7 històries-situacions
  - 9 raons: grau d'importància d'entre 1 i 7

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.1. La Mesura psicològica del Pensament Moral
7.1.4. Prosocial Reasoning Objective Measure (PROM)

Els ítems reflecteixen els diferents tipus de raonament moral prosocial:

- R. Hedonista
- R. Orientat a l'Aprovació
- R. Orientat a les Necessitats
- R. Estereotipat
- R. Internalitzat

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.1. La Mesura psicològica del Pensament Moral
7.1.4. Prosocial Reasoning Objective Measure (PROM)

- S'obtenen puntuacions percentuals.
- Fiabilitat i Validesa validades.
- Raonament prosocial i valors.

a. El *Sociomoral Reflection Measure* SRM

- Gibbs, Gibbs i Widaman (1980).
- Mesura de producció de raonament moral.
- S'obté l'estadi moral més utilitzat.
- Pot administrar-se en grup.

b. El Sociomoral Reasoning Objective Measurement (SROM).

- **Gibbs (1984).**
- Mesura d'elecció múltiple
- Més estandaritzat que

b.El Sociomoral Reflection Measure (SROM)

Gibbs (1982)

- Dissenyat per a ser administrat en grup, per a la seua autoaplicació i per a una avaluació del protocol ràpida.
- Durada de les aplicacions: 45 minuts.

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP

7.1. La Mesura psicològica del Pensament Moral

7.1.5. Altres instruments de mesura del raonament sociomoral

Sociomoral Reasoning Objective Measurement (SROM)

Gibbs (1984)

- Administració: en grup i amb autoentrenament per a avaluar els estadis morals de Kohlberg.
- Pot ser corregit mitjançant ordinador.
- Eleccions de reconeixement més que en produccions orals o escrites.
- Resposta a 16 ordres d'elecció múltiple.

7.1.5. Altres instruments de mesura del raonament sociomoral

- c. **L'*Ethical Reasoning Inventory* (ERI).**
  - **Page i Bode** (1980).
  - 26 qüestions de 6 dilemes que representen els estadis de raonament moral de Kohlberg.
- **Objectiu principal:** desenvolupar una mesura d'elecció múltiple de llapis i paper objectiva, que puga administrar-se ràpidament i fàcilment en grup i que les respostes dels subjectes manifesten poca variabilitat.
- S'exclou l'estadi 6. S'inclou l'estadi 1 per a poder administrar l'ERI a subjectes més joves.

- ◎ c. **L'*Ethical Reasoning Inventory* (ERI).**
- ◎ Si les alternatives proposades no representen el tipus de raonament del subjecte, aquest tria la més pròxima al seu propi raonament.
- ◎ No hi ha respostes veritables o falses, encara que algunes poden no tindre sentit.

d. Sociomoral Reflection Measure –Short Form- Basinguer i Guibbs (1987)

- -2 dilemes morals i 48 justificacions de RM
- Alternativa als dilemes hipotètics.
- 11 ítems que consignen valors sociomorals.
- Administració: 15-20 minuts.
- Avaluació del protocol: 20-25 minuts.

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.2. Instruments per a mesurar la CP i l'Empatia
7.2.1. L'Avaluació de la CP mitjançant Qüestionaris

- **Prosocial Behavior Questionnaire (PBQ):**
  - Avaluació dels aspectes prosocials de la conducta dels xiquets a l'escola primària.
  - 20 ítems contestats per pares i professors
  - Tres opcions de resposta: 'mai' (0 pts), 'de vegades' (1 pt) i 'quasi sempre' (3 pts).
  - Exemples d'ítems:
    - 'Convida els seus companys nous a unir-se al joc',
    - 'Es disculpa espontàniament després d'haver fet alguna cosa incorrecta'.

Altruism Scale

- Avaluació de l'altruisme mitjançant:
  - la freqüència amb que els subjectes duen a terme conductes altruistes
  - la freqüència amb que són receptors de conductes altruistes
  - la valoració de la importància de la conducta d'ajuda descrita en cada ítem.

Visions of Morality Scale:

- Avaluació de la moralitat diària, sent sensible a les CP's de la gent en situacions de la vida quotidiana.
- Dirigit als adolescents.

Family Helping Inventory:

- Avaluació del grau de CP d'ajuda oferida pels xiquets als seus pares o parents.
- Dirigit a persones des dels 12 fins als 23 anys.
- Escales:
  - Escala d'Ajuda amb els Germans (EAG)
  - Escala d'Ajuda amb els Pares (EAP).

Teenage Inventory of Social Skills (TISS):

- Avaluació de la competència social (CP i de la conducta agressiva) en adolescents en les relacions amb els seus iguals.
- 40 ítems
- Dimensions:
  - Conducta prosocial
  - Conducta antisocial.
- Àmbits d'aplicació: l'escolar i el clínic.

Escala Likert de sis respostes:

- 'No em descriu res' (1 pt)
- 'Em descriu molt poc' (2 pts),
- 'Em descriu un poc' (3 pts)
- 'Em descriu d'alguna manera' (4 pts)
- 'Em descriu prou' (5 pts)
- 'Em descriu totalment' (6 pts).

- **Prosocial Behavior Scale (CP):**
  - Mesura de la conducta prosocial.
  - 15 ítems
  - Dimensions: conducta d'ajuda, de confiança i simpatia (tenint en compte la periodicitat de les conductes).
  - Exemple d'ítems:
    - 'Ajude els meus companys a fer els deures'.

Prosocial Tendencies Measure (PTM):

- Avaluació de la conducta prosocial a l'etapa de l'adolescència.
- Consta dels següents factors:
  - Tendència a ajudar en una situació pública
  - Estat emocional del subjecte
  - Conducta d'ajuda desenvolupada en situacions de crisi
  - Conducta d'ajuda sol·licitada
  - Grau d'altruisme que presenta la persona.

Affective Situations Test (AST)

Feshbach & Roe (1968)

- Avaluació de les respostes empàtiques dels xiquets, entre 4 i 5 anys, cap als protagonistes d'una sèrie d'històries.
- Narracions curtes que descriuen els fets i que provoquen en els protagonistes de la història: felicitat, tristesa, temor o enuig
- Després d'exposar cada història, se li pregunta al xiquet `Com et sents?; com et fa sentir aquesta història?. La resposta empàtica és el grau de coincidència entre els sentiments dels xiquets i l'estat emocional del protagonista de la història.

Resultats

- Xiques i xics no difereixen en la freqüència de mesures observacionals de l'empatia.
- La tendència empàtica a respondre de forma empàtica està negativament relacionada amb la freqüència de CP's espontànies.
- Possible explicació: La puntuació d'empatia no reflecteix realment empatia, sinó desitjabilitat social."

Empathy Scale

Hogan (1969)

- Desenvolupa en el marc de la teoria multidimensional del desenvolupament moral.
- Prediu que una persona que no interioritze les prohibicions paternes i les normes de la societat, no necessàriament es convertirà en un delinqüent.
- Internalitzar aquestes prohibicions socials i aprendre a adoptar el punt de vista dels altres: Dos estadis independents en el desenvolupament moral.

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.2. Instruments per a mesurar la CP i l'Empatia
7.2.3. L'Avaluació de l'Empatia

- Ítems representatius d'una persona empàtica:

- 1) Perceptiu davant de situacions interpersonals**
- 2) És conscient de la impressió que causa en els altres**
- 3) Hàbil en tècniques socials de jocs imaginatius, fingir i humor**
- 4) Posseeix motius i realitza conductes per si mateix**
- 5) avalua la conducta dels altres en interpretar situacions**

- Ítems representatius d'una persona no empàtica:

- 1) No intercanvia rols socials.**
- 2) Es jutja a si mateix i als altres en termes com 'popular', 'fer el correcte, pressions socials, etc.**
- 3) No està còmode davant de la incertesa i els complexos.**
- 4) Avalua la motivació dels altres en interpretar situacions**
- 5) Manifesta ansietat i conflictes i no reconeix la presència d'aquests signes.**

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.2. Instruments per a mesurar la CP i l'Empatia
7.2.3. L'Avaluació de l'Empatia

- Utilitzat per a la investigació dos grups de l'Institut de la Universitat de Califòrnia d'Avaluació i Investigació de la Personalitat.
- Cadascun dels grups va ser analitzat per subjectes qualificats que van registrar les impressions sobre l'empatia.
- Després de comprovar la fiabilitat i la validesa aquesta escala pareixia funcionar bé.

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.2. Instruments per a mesurar la CP i l'Empatia
7.2.3. L'Avaluació de l'Empatia

Resultats:

- Els subjectes que puntuen alt són socialment precisos i sensibles als matisos de la conducta interpersonal.
- Els subjectes que puntuen baix pareixen ser hostils, freds i insensibles als sentiments dels altres.

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.2. Instruments per a mesurar la CP i l'Empatia
7.2.3. L'Avaluació de l'Empatia

Questionnaire Measure of Emotional Empathy Meharabian & Epstein (1972)

- S'aplica a adults .
- 33 Ítems.
- l'Escala de Resposta va des de +4 (Molt d'acord) fins a -4 (Molt en desacord), i els signes que precedeixen indiquen la direcció de la puntuació.
- 7 subescales:
  - Susceptibilitat al contagi emocional.
  - Apreciació dels sentiments estranys en persones alienes.
  - Tendència a estar influït per les experiències emocionals negatives.
  - Resposta emocional extrema.
  - Resposta emocional extrema dels altres.
  - Tendència simpàtica.
  - Intenció d'estar en contacte amb altres que tenen dificultats.

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.2. Instruments per a mesurar la CP i l'Empatia
7.2.3. L'Avaluació de l'Empatia

- Intercorrelacions significatives a nivell de 0,01.
- Per a explorar la validesa: es van investigar els correlats de l'empatia en situacions que porten agressió.
- **Resultats:**
  - Diferències en empatia poden donar lloc a variacions quan es combinava amb diferents graus de proximitat a la víctima.
  - Subjectes de baixa empatia agredien amb la mateixa intensitat unix mata tant pròxima com no pròxima.
  - Les persones amb alta empatia agredien menys quan la víctima estava més prop.
- Els homes eren més agressius que les dones."

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.2. Instruments per a mesurar la CP i l'Empatia
7.2.3. L'Avaluació de l'Empatia

L'Index of Empathy (IECA)

Qüestionari d'empatia per a xiquets i adolescents de Bryant

- › Adaptació per a la població infantil i adolescent de la de llapis i paper.
- › Objectiu: Mesurar el nivell d'empatia que els subjectes manifesten davant diverses situacions amb connotació emocional.
- › 22 ítems:
  - › Quatre amb referent de dona.
  - › Quatre amb referent d'home.
  - › Catorze sense referent concret.

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.2. Instruments per a mesurar la CP i l'Empatia
7.2.3. L'Avaluació de l'Empatia

- >El format de resposta dicotòmica (SI/NO), puntuant la resposta que contribueix a una actitud empàtica.
- >Quan més gran siga la puntuació del subjecte, major serà la tendència d'empatia.

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.2. Instruments per a mesurar la CP i l'Empatia
7.2.3. L'Avaluació de l'Empatia

Consistència interna de l'instrument: alpha mig de cronbach de .067 augmentant amb l'edat dels subjectes.

La fiabilitat test-retest mitjana: 0.76.

Validesa: l'índex d'empatia correlaciona amb altres mesures de tendència empàtica, donant suport la validesa convergent.

L'Interpersonal Reactivity Index (IRI)

Davis

- Dels qüestionaris més utilitzats per a avaluar l'empatia en xiquets i adolescents.
- Avalua l'empatia des d'una perspectiva multidimensional, incloent factors cognitius i afectius.
- Àmpliament utilitzat per a investigar la relació entre la disposició empàtica, el RMP i la CP.

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.2. Instruments per a mesurar la CP i l'Empatia
7.2.3. L'Avaluació de l'Empatia

- Mesura: Diferències individuals en les tendències empàtiques des d'un punt de vista multidimensional.
- 28 ítems distribuïts en quatre subescales que mesuren quatre dimensions separades del concepte global d'empatia:
  - Presca de perspectiva (PT),
  - Fantasia (FS),
  - Preocupació empàtica (EC) i
  - Malestar personal (PD)
- Cada escala té set ítems cadascuna d'elles.
- Format de resposta: tipus Likert amb 5 opcions.

Tema 7: Instruments d'Avaluació del PS i CP
7.2. Instruments per a mesurar la CP i l'Empatia
7.2.3. L'Avaluació de l'Empatia

- Permet mesurar tant l'aspecte cognitiu com la reacció emocional de l'individu a l'adoptar una actitud empàtica.
- Subescales Cognitiu:
  - “Presa de perspectiva”
  - “Fantasia”.
- Subescales Afectives:
  - “Preocupació empàtica”
  - “Malestar Personal”.

Fiabilitat i Validesa

- **Consistència Interna:**
  - Coeficient alpha per a les quatre subescales amb un rang de 0,71 fins a 0,77.
  - Rang de fiabilitat test-retest des de 0,62 fins a 0,80.
- L'anàlisi de les correlacions entre les puntuacions de les quatre subescales i altres instruments de mesura psicològica permeten abordar la validesa convergent